

ПРИМЕДБЕ НА НАЦРТ ЗАКОНА О СУДИЈАМА И ПРЕДЛОЗИ ЗА ЊЕГОВУ ИЗМЕНУ И/ИЛИ ДОПУНУ¹

Аутори: **Миодраг Јовановић**, редовни професор катедре за теорију, социологију и филозофију права Правног факултета Универзитета у Београду, председник Управног одбора ЦЕПРИС-а и **Гордана Видојковић**, судија кривичног одељења Вишег суда у Пожаревцу, чланица ЦЕПРИС-а

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Независност

Члан 2.

Мења се **члан 2.** тако да гласи:

Судија је у вршењу судијске функције независан и суди на основу Устава, општеприхваћених правила међународног права, потврђених међународних уговора и праксе међународних тела која надзиру примену међународних стандарда људских права, закона и других општих аката, када је то предвиђено законом.

Забрањен је и кажњив сваки недозвољени утицај на судију у вршењу судијске функције.

Образложење

Нацрт законског решења је мањкав јер прокламује независност судије само у поступању и доношењу одлука, а и изазива дилему да ли судије суде на основу свих прихваћених извора међународног права.

Зато се новим решењем независност судије гарантује у вршењу судијске функције како у судском поступку, тако и у друштву. Осим тога прецизирају се и хијерархијски правилно распоређују извори права којима је судија једино везан у вршењу судијске функције. Тиме се отклања дилема у погледу примене извора међународног права, а што је израз и потврда прихватања стандарда афирмисаних у самом Уставу и упоредном праву.

Изричитом забраном сваког недозвољеног утицаја на судију у вршењу судске функције уз даљу разраду у закону гаранција независности судије, како у погледу њихове активности тако и у погледу запошљавања, именовања до старосне границе за пензионисање, напредовања, непреместивости, обуке, судијског имунитета, дисциплине, накнаде и финансирања судства, као и увођењем механизма за спречавање угрожавања независности преко допуштених видова утицаја, обезбеђује се да судије суде и пресуђују само на основу чињеница и права без било

каквог спољног утицаја, уз потпуни капацитет ангажовања како у судском поступку тако и друштву.

Предложено решење је усаглашено са међународним изворима чланом 4 Magna Carta судија, Студијом бр.494/2008 – Европске комисије за демократију путем права (Венецијанска комисија) Извештај о независности правосудног система, Део I Независност судија, Мишљењем бр.1 (63) Консултативног савета европских судија (КВЕС), Препоруком CM/Rec (2010)12 поглавље 23 и Експланаторном меморандуму (пасус 25), Препоруком R(94)12, Принцип I(2)(a)(i), Принцип I(2)(d).

Сталност и непреместивост

Члан 3.

Мења се **члан 3.** тако да гласи:

Судијска функција је стална и траје од избора за судију до наступања услова за престанак судијске функције.

Судија врши судијску функцију у суду за који је изабран и само уз своју сагласност може бити премештен или упућен у други суд исте врсте и степена или нижег степена.

У случају укидања суда или претежног дела надлежности суда за који је изабран, судија може, изузетно, без своје сагласности, бити трајно премештен или привремено упућен у други суд исте врсте и степена или непосредно нижег степена, уз гарантовање зараде коју је имао у суду из кога је премештен, ако је повољнија по њега.

Суду је укинута претежни део надлежности ако је услед промене стварне надлежности или оснивања новог суда смањен потребан број судија у суду.

Образложење

Мења се члан 3. Нацрта закона о судијама тако да се предложеним решењем експлицитно јемчи континуитет судијске функције од тренутка избора до испуњења услова за њен престанак. Непреместивост судије се гарантује прописивањем сагласности судије за премештај или упућивање у други суд, али и експлицитним навођењем изузетака када се то чини без његове сагласности и то навођењем врсте и степена суда уз гаранцију зараде коју је имао ако је по њега повољнија. Предложеним решењем се отклања и упитност уставности постојећег законског решења које предвиђа могућност упућивања у други државни орган, институцију док члан 147. Устава такву могућност експлицитно ограничава само на суд.

Неопходност вршења поменутих измена произилази како из потребе за усаглашавањем са Уставом тако и са међународним правним стандардима и Повељом о закону за судије (пасус три под називом „Именовање и сталност”), Препоруком CM/Rec(2010)12 пасус 49, Експланаторном меморандуму (пасус 54“Мандат и непреместивост“), Студијом Венецијанске комисије бр.494/2008 члан 5.

Одржавање поверења у независност и непристрасност

Члан 4.

Члан 4. требало би изменити тако да гласи:

Судија је дужан да у свакој прилици одржи поверење у своју независност и непристрасност.

Судија је дужан да непристрасно суди по својој савести, у складу са властитом проценом чињеница и тумачењем права, уз обезбеђивање правичног суђења и поштовања свих права странака гарантованих Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и праксом међународних тела која надзиру примену међународних стандарда људских права, закона и других општих аката када је то предвиђено законом.

Службе, послови и поступци неспојиви са судијском функцијом одређују се законом.

Сви органи јавне власти и јавни функционери дужни су да својим поступањем и понашањем одржавају поверење у независност и непристрасност судија и судова.

Кажњивост за нарушавање поверења у независност и непристрасност судија и судова одређује се законом.

Образложење

Нацрт законског решења је недоследан сам себи и сужава ниво зајемчених права и у односу на важеће законско решење. Измену је неопходно извршити како би се грађанима гарантовала заштита, не само процесних, већ свих права и то на основу свих извора права који се наводе у члану 2. став 2. Закона. Такође, предвиђа се и кажњивост за нарушавање поверења у независност и непристрасност судија и судова уз преузимање решења из важећег Закона у погледу обавезе државних органа и функционера. Предложено решење је у складу са Општим принципима УН, став 2, као и Препоруком бр. R(94)12, Принцип I(2)(d), па је и нејасно зашто се у Нацрту закона није извршило усклађивање са међународним правним стандардима већ се сужавао ниво достигнуте заштите прописивањем обавезе само за органе јавне власти и јавне функционере.

Материјална независност судија

Члан 5.

Члан 5. требало би изменити тако да гласи:

Судија има право на зараду и пензију у складу са достојанством судијске функције и обимом дужности.

Зарада судије одређује се овим законом и не може се смањивати.

Зарада и пензија судије усклађују се са трошковима живота на годишњем нивоу.

Образложење

Ради што потпуније афирмације судске независности предложено решење прописује материјалне гаранције сваког судије, како уређењем зараде законом, тако и прописивањем забране њиховог смањивања уз обавезу повећања зараде и пензије у складу са повећањем трошкова живота. Овакво решење је у складу са Мишљењем КВЕС бр. 1 (2001) и Препоруком бр. R(94)12, члан 6. Европске повеље о закону за судије, Студијом Венецијанске комисије бр. 494/2008. Нацрт закона не предвиђа забрану смањивања плата, као ни повећања у складу са порастом трошкова живота, па га зато и треба мењати јер су још 1787. године уставописци Устава САД учили да смањење плата судијама може бити средство за недозвољен утицај на судије и судове.

Имунитет

Члан 6.

Члан 6. мења се и гласи:

Судија и судија поротник не могу бити позвани на одговорност за изражено мишљење у вези са вршењем судијске функције или за гласање приликом доношења судске одлуке, осим ако учини кривично дело кршење закона од стране судије.

Судија не може бити лишен слободе у поступку покренутом због кривичног дела учињеног у вршењу судијске функције без одобрења Високог савета судства.

Образложење

Важеће законско решење, као и Нацрт закона, ову материју уређују само у односу на судије, иако судије поротници као и професионалне судије имају иста права укључујући право да изразе мишљење и гласају. Зато се предложеном изменом утврђује да, осим судије, ни судија поротник не може бити позван на одговорност, а њихов имунитет се у смислу Студије 494/2008 (пасус бр. 59), као и Мишљењу бр.3 КВЕС, уређује искључиво као функционални имунитет.

Право на удруживање

Члан 8.

Изменити **наслов и садржину члана 8.** тако да гласе:

Право на удруживање и јавно деловање

Судије имају право на удруживање у струковна и стручна удружења и на јавно деловање ради унапређења струке и заштите самосталности и независности судова и судија.

Право струковног и стручног удруживања подразумева и учешће у активности удружења у току радног времена, ако се тиме не ремети рад у суду.

Образложење

Оваквом изменом се, у складу са међународним стандардима, регулише право судија, не само на удруживање, већ и на јавно деловање, па тиме и слободно изражавање у ситуацијама које су спојиве са судијском функцијом, а о чему се говори и у извештају Венецијанске комисије о слободи изражавања за судије.

II. ПОЛОЖАЈ СУДИЈЕ

2. Непреместивост судије

Појам

Члан 18.

У ставу 2. речи *„или упућен у Високи савет судства, министарство надлежно за правосуђе, Правосудну академију или међународну организацију у области правосуђа“* **бришу се.**

У ставу 3. речи *„или упућивању“*, **бришу се.**

Образложење

Брисањем делова ставова 2. и 3. врши се ради усклађивања са чланом 147. Устава којим је експлицитно предвиђена само могућност упућивања у други суд.

Трајни премештај

Члан 19.

Потребно је изменити члан 19. тако да гласи:

Судија може, уз своју писмену сагласност, бити трајно премештен у други суд исте врсте и степена или нижег степена, ако постоји потреба за хитном попуном упражњеног судијског места, која се не може решити избором или привременим упућивањем судије, уз прибављену сагласност председника оба суда.

Изузетно од става 1. овог члана, судија може без своје писмене сагласности бити трајно премештен у други суд у случају укидања суда или укидања претежног дела надлежности суда за који је изабран.

Суду је укинут претежни део надлежности ако је услед промене стварне надлежности или оснивања новог суда смањен потребан број судија у суду.

У случају из става 2. овог члана судија може изузетно бити трајно премештен само у суд исте врсте и степена, који преузима надлежности суда који је укинут или којем је укинут претежни

део надлежности, на основу критеријума које прописује Високи савет судства и уз гарантовање зараде коју је судија имао у суду из кога је премештен ако је повољнија по њега.

*Судија трајно наставља да врши судијску функцију у суду у који је премештен.
Решење о трајном премештају доноси Високи савет судства.*

Против решења о трајном премештају судија може изјавити жалбу Управном суду у року од 30 дана од дана пријема решења, која не искључује могућност подношења жалбе Уставном суду.

Образложење

Важећим решењем се даје могућност трајног премештаја судије без његове сагласности, чак и у случају промене подручја на коме суд врши надлежност, што може отворити могућност масовног премештаја судија у случају промене мреже судова. Зато се предложеним решењем, прецизном нормом, онемогућава злоупотреба овог института као казне и то изричитим навођењем врсте и степена суда уз гаранцију зараде коју је судија имао ако је по њега повољнија. Тиме се сужава могућност да судија без своје сагласности буде премештен, а и премештеном судији се обезбеђује одговарајућа или слична позиција и исти ниво примања. Обезбеђено је и средство правне заштите другог независног органа. Наведено решење је у складу са међународним правним стандардима, Повељом о закону за судије (пасус 3 под називом „Именовање и сталност“, Препоруком СМ/Рес (2010) (пасус 49), Експланаторном меморандуму (пасус 54 „Мандат и непреместивост“), Студијом Венецијанске комисије бр.494/2008 (члан 5.).

Привремено упућивање у други суд Члан 20.

Предлог је да се **члан 20.** измени тако да гласи:

Судија може, уз своју писмену сагласност, бити привремено упућен у други суд у коме недостатак, спреченост, изузеће судија или други разлози отежавају рад суда, уз прибављену сагласност председника оба суда.

Изузетно, без своје сагласности судија може бити привремено упућен у други суд у случају укидања суда или претежне надлежности суда за који је изабран, на основу критеријума које претходно прописује Високи савет судства.

Судија може бити привремено упућен само у други суд исте врсте и степена или непосредно нижег степена, најдуже годину дана, без могућности поновног привременог упућивања уз гарантовање плате коју је имао у суду из кога је премештен ако је повољнија по њега.

Решење о привременом упућивању судије доноси Високи савет судства.

Против решења о привременом упућивању судија може изјавити жалбу Управном суду у року од 30 дана од пријема решења, која не искључује могућност права на подношење жалбе Уставном суду.

Упућивање у Високи савет судства, министарство надлежно за правосуђе, Правосудну академију или међународну организацију

Члан 21.

Брише се члан 21.

Образложење

Законско решење наведено у члану 20. Нацрта закона недоследно је, непрецизно и пружа могућност злоупотребе овог института као модела за кажњавање „непослушних“ судија. Разлику између привременог упућивања уз претходно прибављену сагласност судије и без ње, не регулише доследно, већ само за привремено упућивање уз сагласност судије гарантује да ће то бити суд исте врсте и да може трајати најдуже годину дана, без могућности поновног привременог упућивања у исти суд, а такве гаранције не даје код привременог упућивања без сагласности. Нејасно је ко доноси решење о привременом упућивању без сагласности, као и какав је значај прибављеног мишљења седнице свих судија. Овакво решење пружа могућност злоупотреба и то не само упућивањем (без сагласности) у суд друге врсте, већ и без временског ограничења, али и уз могућност неограничених поновних премештаја и на тај начин шиканирања како судија тако и њихових породица. Такође, у оба случаја не даје материјалну гаранцију у виду гарантоване зараде коју је судија имао у суду у који је изабран. Предложеним решењем отклањају се наведене неправилности са истом аргументацијом и позивањем на исте међународне правне стандарде и изворе наведене у образложењу измене члана 19.

Члан 21. Нацрта закона треба брисати јер је упитна његова уставност у смислу члана 147. Устава који експлицитно предвиђа само упућивање у други суд.

Неизмењивост годишњих послова

Члан 23.

Предлажемо измену **члана 23.** тако да он гласи:

Судија има право да му се врста судијског посла одреди годишњим распоредом послова и да се не мења током године.

Изузетно од става 1. овог члана, због дужег одсуства судије, знатно повећаног или смањеног прилива предмета у току године по појединим правним областима или упражњеног судијског места, судији може током године бити промењена правна област у којој поступа образложеном одлуком председника суда уз квантитативно означавање потреба суда али и способности и оспособљености судије за поступање у измењеној правној области.

Образложење

Нацрт закона преузима важеће законско решење уз језичке корекције. Овакво решење је међутим у пракси коришћено као механизам утицаја председника судова на независност судија.

Предложено решење сужава могућност злоупотреба и у складу је са Мишљењем КВЕС бр.19 (2016), бр.12 (2009), бр.7 (2005).

Право на приговор

Члан 26.

Члан 26. требало би изменити тако да гласи:

На годишњи распоред послова и његову измену, као и одлуку о промени правне области или врсте посла коју судија обавља, одступање од редоследа пријема предмета или одузимање предмета, судија има право на приговор председнику непосредно вишег суда, у року од три дана од дана сазнања.

О приговору судије Врховног суда одлучује Општа седница Врховног суда.

Право на приговор због одузимања предмета има и странка, у року од три дана од дана сазнања.

Приговор се подноси преко председника суда, који може у складу са поднетим приговором да измени одлуку.

Ако председник суда не усвоји приговор дужан је да приговор са својим изјашњењем, достави председнику непосредно вишег суда, односно Општој седници Врховног суда у року од три дана од дана пријема приговора.

Одлука по приговору доноси се у року од 15 дана од дана достављања приговора.

Образложење

Нацрт Закона недопустиво сужава ниво достигнутих гаранција независности судија ускраћујући могућност приговора судије на годишњи распоред послова и његову измену, као и измену правне области у којој поступа, односно врсте послова које обавља. Предложено решење сужава могућност злоупотреба и у складу је са Мишљењем КВЕС бр. 19(2016).

Обавештавање о трајању поступка

Члан 28.

Требало би размотрити могућност измене члана 28. Нацрта закона, а имајући у виду потребу да председници судова воде рачуна о суђењу у разумном року и имајући у виду Мишљење КВЕС бр 19 као и ревидиране смернице за судско управљање роковима ЦЕПЕЈ(2014)16 и Контролну листу управљања роковима ЦЕПЕЈ(2005)12 РЕВ.

Судија и председник суда чији се рад вреднује
Члан 34.

Мења се **члан 34.** тако да гласи:

Рад свих судија и председника судова подлеже редовном вредновању, осим судија и председника Врховног суда.

Образложење

Решење наведено у члану 34. Нацрта закона прописује персонализацију вредновања рада. При томе док одредбе о сврси вредновања, поступку вредновања, комисији надлежној за вредновање, као и само очување ауторитета Врховног суда, као највише инстанце у судском систему, оправдавају изузимање судија и председника Врховног суда од вредновања, то не постоји легитимни разлог да од таквог вредновања рада буду изузете судије које су навршиле 60 година живота. У овом делу наведена одредба је дискриминаторске природе како у односу на друге судије тако и председнике судова који су навршили 60 година живота. Зато у се предложеном решењу брише овај део одредбе.

Сврха вредновања
Члан 35.

Предлаже се измена **члана 35.** тако да гласи:

Сврха вредновања рада је побољшање квалитета и ефикасности правде, унапређење организационе структуре судова и услова рада судија, прикупљање података о испуњавању услова за напредовање судије, процена, одржавање и унапређење квалитета рада уз поштовање независности судије, у циљу јачања поверења јавности у рад судије и суда.

Образложење

Предложена измена дата је у складу са Мишљењем бр.17 (2014) о вредновању рада судија, квалитету правде и поштовању независности правосуђа, ставови 26. и 27, КВЕС Мишљењем бр.1(2001), ставови 17. и 19, УН Основна начела независности судства (1985), став 13, и садржи потпунију и целовитију сврху вредновања.

Период за који се врши вредновање
Члан 39.

Брише се став 2. који гласи: *Изузетно од става 1. овог члана, на основу одлуке Високог савета судства, рад судије и председника суда може бити и ванредно вреднован.*

Образложење

Ванредно вредновање потенцијално може угрозити независност судије и то не само због утиска сталног надзора, већ може довести судије и председнике судова у неравноправан положај. Из овог разлога предложено решење овакав вид вредновања искључује. Међутим, уколико овакав вид вредновања остане, неопходно је у закону навести услове и поступак у коме се врши.

Чланови 41-47.

Требало би размотрити измену чланова 41 – 47. Нацрта закона у смислу интервенције у погледу термина, дефинисања зараде, накнаде зараде и других примања, као и коефицијента и шта је у њему садржано, с обзиром на то да је предложеном изменом члана 5. већ интервенисано у погледу уређивања зараде законом, забране смањивања као и усклађивања са трошковима живота.

III. ИЗБОР СУДИЈЕ

Потребно радно искуство

Члан 49.

Требало би размотрити измену члана 49. Нацрта закона, а у вези са потребним радним искуством и то како би се сузбила до сада присутна пракса прескакања инстанци код избора.

Остали услови за избор

Члан 50.

Требало би размотрити измену члана 49. Нацрта закона, а у вези са потребним радним искуством и то како би се сузбила до сада присутна пракса прескакања инстанци код избора.

Прибављање података и мишљења

Члан 55.

Предлажемо измену **члана 55.** тако да гласи:

Високи савет судства прибавља податке и мишљење о стручности, интегритету, искуству, оспособљености, ефикасности и достојности кандидата.

Подаци и мишљења прибављају се од органа и организације у којима је кандидат радио у правној струци.

За кандидата који је радио у суду подаци се прибављају из личног листа кандидата, а обавезно се прибавља мишљење седнице свих судија суда у коме је радио кандидат.

За кандидата из реда судија поред података и мишљења из става 3. овог члана прибавља се и мишљење седнице свих судија непосредно вишег суда.

За кандидата који раније није радио у суду подаци се прибављају из централне кадровске евиденције односно евиденције органа у којима је обављао послове и мишљења руководиоца.

Приликом избора кандидата Високи савет судства узима у обзир оцене добијене у поступку вредновања рада, односно оцену из члана 51. овог закона, оцену добијену на разговору, прибављена мишљења, врсту посла и друге активности које је кандидат обављао а које су од значаја за обављање судијске функције.

Образложење

Нацртом закона није предвиђена обавеза прикупљања података и мишљења о свим релевантним основима за именовање и напредовање а у смислу Препоруке Р(94)12 КВЕС, пасус 17. Поред тога у погледу информација које треба прикупити, као и извора информација, није испоштована доследност у вези кандидата који долазе из судова и ван њих. Предложеним решењем отклоњене су наведене неправилности, а решење је дато у складу са Основним принципом УН(став 13.), Препоруком (94)12 КВЕС (пасус 17 и 32).

Јавност рада

Члан 57.

Требало би размотрити интервенисање у погледу члана 57, имајући у виду да то јесте материја која се ближе регулише подзаконским актом, мада би у земљама „младих демократија“ можда требало и ближе ову материју регулисати законом, а не само предвидети јавност рада.

Право жалбе Уставном суду против одлуке о избору на судијску функцију

Члан 60.

Требало би размотрити измену члана 60. тако што би била прописана могућност подношења тужбе Управном суду, с обзиром на то да то право произилази из других закона.

IV. ПРЕСТАНАК СУДИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ

Разлози за разрешење судије

Члан 69.

Требало би размотрити интервенисање код члана 69. предвиђањем разлога за разрешење судије у случају да је осуђен за кривично дело ИЗВРШЕНО СА УМИШЉАЈЕМ. У супротном, судија и за нехатно извршено дело нпр. члан 289. став 3. КЗ Угрожавање јавног саобраћаја може бити кажњен казном од годину дана и због тога разрешен.

V. ПРЕДСЕДНИК СУДА

Услови за избор председника суда

Члан 75.

Предлаже се измена **члана 75.** тако да гласи:

За председника суда може бити изабран судија који најмање 6 година врши судијску функцију у суду истог или вишег степена који поседује управљачке способности и вештине, интегритет и ефикасност у раду.

Показатеље за оцену управљачких способности, вештина, интегритета и ефикасности прописује Високи савет судства у складу са законом.

Образложење

Предложеном изменом, а у смислу Мишљења бр. 19 (2016) КВЕС (пасус 34), прописује се искуство за именовање на функцију председника у односном суду. Како ова функција подразумева познавање самог правосудног система и проблема у конкретном суду, али је и специфична у погледу задужења и улоге коју председник суда има у заштити независности непристрасности суда и судија, то је и неопходно прописати овај услов. Поред тога, предложено решење садржи и додатне услове у виду ближег означавања квалификација потребних за обављање дужности председника суда у виду управљачких способности и вештина, али и интегритета и ефикасности.

Поступак за избор председника суда

Члан 76.

Мења се **члан 76.** тако да гласи:

Председника суда бира Високи савет судства на период од пет година, без могућности поновног избора.

Високи савет судства мора да објави јавни конкурс за избор председника суда најкасније три месеца пре истека мандата на који је изабран председник суда односно најкасније у року од 15 дана од дана правноснажности одлуке о престанку функције председника суда.

Пре доношења одлуке о избору, Високи савет судства обавља разговор са кандидатом, који има за циљ да утврди његове управљачке способности и вештине, интегритет и ефикасност а који се спроводи и вреднује у складу са актом Високог савета судства.

Приликом избора кандидата за председника суда, Високи савет судства узима у обзир оцјену добијену у поступку вредновања рада, оцјену предложеног програма рада и унапређења суда који је кандидат поднео, оцјену добијену на разговору, мишљење седнице свих судија суда за који се врши избор председника.

Образложење

Наведени члан Нацрта закона је у номотехничком смислу мањкав, садржи непотребна понављања, нејасан је и непрецизан. На пример, није јасно да ли је ВСС везан мишљењем седнице свих судија или не. Затим, непотребна су понављања у ставу 5. и 6. обзиром на члан 86. Нацрта који предвиђа сходну примену одредаба о судијама и на председнике судова. Непрецизан је јер у ставу 3. не регулише циљ разговора са кандидатом. Предложеном изменом отклоњене су наведене неправилности, а решење је дато у складу са међународним правним стандардима.

Вршилац функције председника суда

Члан 79.

Мења се **члан 79.** тако да гласи:

Када председнику суда престане функција, Високи савет судства поставља судију који врши функцију председника суда, док нови председник суда не ступи на функцију, а најдуже на шест месеци без могућности одређивања новог вршиоца функције.

Високи савет судства одлуку доноси након прибављања мишљењу седнице свих судија суда за који се поставља вршилац функције председника суда.

Образложење

Нацртом закона неосновано је продужен рок са шест месеци на годину дана, иако члан 76. став 2. Нацрта не даје реално оправдање за то. Зато је и нејасно из којих разлога се механизам који је и до сада обезбеђивао оданост и послушност председника судова додатно појачава. Зато се предложеном изменом ова функција орочава на шест месеци, без могућности одређивања новог вршиоца функције.

VI. ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О СУДИЈИ ПОРОТНИКУ

Удаљење са функције судије поротника

Члан 91.

Требало би размотрити измену члана 91. тако да удаљење буде регулисано на исти начин као и за судије.

VII. ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ СУДИЈА

Врсте дисциплинских прекршаја

Члан 98.

Предлаже се измена члана 98. тако да гласи:

Дисциплински прекршаји су:

- 1) повреда начела непристрасности;*
- 2) пропуштање судије да тражи изузеће у предметима у којима постоји очигледан разлог за изузеће, односно искључење предвиђен законом;*
- 3) неоправдано кашњење у изради одлука;*
- 4) узимање предмета и рад редом који неоправдано одступа од реда којим су примљени;*
- 5) неоправдано не заказивање рочишта или претреса;*
- 6) учестало кашњење на заказано рочиште или претрес;*
- 7) неоправдано одуговлачење поступка;*
- 8) очигледно непримерено поступање према учеснику у судском поступку и запосленом у суду;*
- 9) неоправдано и учестало непоштовање радног времена;*
- 10) прихватање поклона супротно пропису који уређује сукоб интереса;*
- 11) упуштање судије у непримерени однос са странком или његовим правним заступником у поступку који води;*
- 12) давање коментара о судској одлуци, поступку или предмету у средству јавног информисања на начин супротан закону и Судском пословнику;*
- 13) обављање друге функције, посла или приватног интереса који су законом одређени као неспојиви са судијском функцијом;*
- 14) неоправдано не похађање обавезног програма обуке;*
- 15) достављање непотпуних или нетачних података од значаја за рад и одлучивање Високог савета судства и комисија које именује;*
- 16) не поступање по одлуци Високог савета судства о упућивању на обавезни здравствени преглед;*
- 17) неоправдано не поступање председника суда по мери донетој у поступку надзора;*
- 18) неоправдана измена годишњег распореда судијских послова у суду и повреда принципа случајног избора судије, супротно закону;*
- 19) непримерено вршење утицаја на судију у вршењу судијске функције;*

Тежак дисциплински прекршај постоји ако је услед извршења дисциплинског прекршај из става 1. овог члана дошло до озбиљног поремећаја у раду суда или нарушавања угледа и поверења јавности у судство, а нарочито застаревања предмета због несавесног рада судије и ако је наступила већа штета у имовини странке у поступку, као и у случају поновљеног дисциплинског прекршаја.

Под поновљеним дисциплинским прекршајем из става 2. овог члана сматра се три пута правноснажно утврђена одговорност судије за дисциплински прекршај.

Образложење

Имајући у виду специфичности српског правосуђа које је оптерећено дугогодишњим нерешавањем организационих и функционалних проблема који се не могу свакако приписати у кривицу судија нити зависе од њиховог ангажовања и рада, као и због хроничне неједнаке оптерећености судија и судова, и разлози правичности налажу да се прекршај из члана 98. став 1. тачка 6. изостави. У ситуацији када поједине судије имају у раду стотине предмета о којима би у смислу члана 28. Нацрта имале обавезу да обавесте председника суда, њихов рад би се свео на писање извештаја, а не на решавање предмета, те би и обесмислио само законско решење и његов циљ. Изостављање да се код прекршаја прописаног у члану 98. став 1. тачка 12. Нацрта наведе одређеност законом може да доведе до озбиљних злоупотреба овог прекршаја. Такође, како се у пасусу (члану) 18 Магна Царта судија наводи да: „Деловање судија треба да буде вођено деонтолошким начелима и да се разликује од дисциплинских правила“, то је неопходно разграничити етичку од дисциплинске одговорности, те треба брисати дисциплински прекршај из члана 98. став 1. тачка 20. Такође, нема ниједног убедљивог (сем језичког) аргумента да се под поновљеним прекршајем сматра два пута правноснажно утврђена одговорност судије за дисциплински прекршај, а не три пута како то предвиђа важеће законско решење.

Дисциплински поступак

Члан 102.

Требало би размотрити да ли је потребно интервенисати у ставу 6. код продужетка рока застарелости на три године (важећи Закон о судијама прописује две године).

Прелазне и завршне одредбе

Исте су условљене Уставним законом.

ⁱ *Израду овог текста подржала је Амбасада Краљевине Холандије у Србији. Мишљења изражена у овом тексту не представљају нужно ставове Амбасаде Краљевине Холандије у Србији или њених партнера.*